

Załącznik do uchwały nr VIII/49/15

Rady Gminy Kobylanka

Z dnia 30 kwietnia 2015 r.

Gminna Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Kobylanka na lata 2015-2020

Kobylanka 2015

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ I – ZAŁOŻENIA STRATEGII	3
ROZDZIAŁ II - CHARAKTERYSTYKA GMINY KOBYLANKA.....	6
ROZDZIAŁ III – RODZINA W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ	8
ROZDZIAŁ IV – PROBLEMY POMOCY SPOŁECZNEJ	9
1. UBÓSTWO	9
2. BEZROBOCIE	10
3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	12
4. RODZINY Z PROBLEMEM OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYM	15
5. STAROŚĆ	17
6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA	19
ROZDZIAŁ V – ORGANIZACJA REALIZACJI STRATEGII	22
ROZDZIAŁ VI – ANALIZA SWOT	23
1. WPROWADZENIE	23
2. ANALIZA SWOT GMINY KOBYLANKA	23
3. PODSUMOWANIE ANALIZY SWOT	25
ZAKOŃCZENIE	26
WYKORZYSTANE MATERIAŁY, DOKUMENTACJA	27

WSTĘP

Zmiany społeczno - gospodarcze zachodzące w Państwie powodują, że w istotny sposób zmieniają się warunki życia naszego społeczeństwa. Obok zjawisk społecznie pozytywnych, pojawią się zjawiska negatywne np. nierówność w zaspokajaniu podstawowych potrzeb oraz postępujące zróżnicowanie mieszkańców według dochodów z tendencją powiększania się grupy społecznej, która potrzebuje różnego rodzaju wsparcia.

STRATEGIA to określenie głównych, długofalowych celów i przyjęcie takich kierunków działania oraz taka alokacja zasobów, które są konieczne dla zrealizowania celów.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. zobowiązała gminy do opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Rozdział I - ZAŁOŻENIA STRATEGII

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. W skali lokalnej, w skali gminy raczej nie należy oczekiwać, by jakiegokolwiek działania i zaangażowane środki przyczyniły się do wyeliminowania problemów z życia społecznego. Rozwiązywanie problemów społecznych to nie tylko zadanie samorządu ale przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania. Misją powyższej strategii jest: podnoszenie jakości życia wśród tych mieszkańców gminy, którzy ze względu na trudną sytuację życiową, nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym.

Rzeczywisty kłopot z problemami społecznymi tkwi w tym, iż na ogół nie występują w pojedynkę. Najczęściej jeden problem prowadzi do powstawania lub ujawnienia następnego problemu. Działania kierowane są głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. Potrzeby i problemy mieszkańców będą realizowane w trzech poziomach:

- profilaktyki - zapobieganie powstawaniu niekorzystnych zjawisk jako działanie o charakterze priorytetowym, wykorzystującym założenia profilaktyki selektywnej i wskazującej
- pomocy doraźnej - świadczenie pomocy w sytuacjach kryzysowych,

- długofalowych programów naprawczych zmierzających do rozwiązania lub zminimalizowania problemów społecznych.
- Narzędziem stosowanym w celu dokonania pozytywnych zmian będzie praca socjalna, których celem jest podtrzymanie, chronienie lub rozwijanie interesów jednostek, rodzin i społeczności.

Strategia wdrażana będzie przez wszystkie instytucje i organizacje wymienione w niniejszym opracowaniu. Koordynatorem wdrażania, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylance. Do wdrażania strategii włączani będą bezpośredni odbiorcy programu. Działania realizowane w ramach strategii będą jawne, a informacje o strategii znajdować się będą na stronach internetowych Urzędu Gminy w Kobylance. Strategia służy wyznaczaniu kierunków, m.in. wykorzystania środków strukturalnych Unii Europejskiej i będzie podstawą do tworzenia projektów z obszaru polityki społecznej.

Misją strategii jest zintegrowany i spójny system realizacji polityki społecznej na terenie Gminy Kobylanka - podejmowanie wspólnych działań administracji samorządowej, partnerów społecznych i gospodarczych na rzecz rozwoju lokalnej demokracji, integracji społecznej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, równości szans edukacji i rozwoju.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylance realizuje zadania z zakresu pomocy osobom i rodzinom w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ośrodek wypełnia zadania pomocy społecznej określone w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. wraz z późn. zm., ustawie o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r z późn. zm., ustawie o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007 roku z późn. zm. oraz ustawie o przeciwdziałaniu przemocy z dnia 29 lipca 2005r., o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. W szczególności zadania realizowane są poprzez tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym po przez rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej, diagnozę, analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Realizowane są działania profilaktyczne wspólnie z GKRPA na rzecz dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie narażonych na uzależnienia.

GOPS w Kobylance współpracuje z wieloma instytucjami, organizacjami społecznymi i osobami fizycznymi. Są to: szkoły, Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie Szcz., Sąd Rejonowy w Stargardzie Szcz., Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie Szczecińskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie Szczec. oraz innymi organizacjami i instytucjami. Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi

do pomocy GOPS są: ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, długotrwała choroba, alkoholizm i bezrobocie. Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, powodem przyznania pomocy bywają także przemoc w rodzinie, zdarzenia losowe. Dodatkowym wsparciem, udzielanym mieszkańcom gminy, są świadczenia rodzinne, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 8 - Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylance w latach 2012 – 2014

Powody Trudnej Sytuacji Życiowej	Liczba rodzin w 2012	Liczba rodzin 2013	Liczba rodzin w 2014
UBÓSTWO	82	90	65
BEZROBOCIE	125	128	114
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	15	14	15
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	37	39	40
BEZRADNOŚĆ	6	6	6
W SPRAWACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH			
ALKOHOLIZM/Narkom	5	5	10
PRZEMOC W RODZINIE	1	1	1

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylance

W 2014 roku spośród rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej najwięcej było tych, w których występowało:

- bezrobocie – 240 osób w 114 rodzinach
- ubóstwo – 120 osób w 65 rodzinach
- długotrwała choroba – 63 osoby w 40 rodzinach
- potrzeby ochrony macierzyństwa 88 osób w 20 rodzinach
- niepełnosprawność – 25 osób w 15 rodzinach
- alkoholizm – 10 osób w 10 rodzinach
- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 17 osób w 6 rodzinach

- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego 5 osób
- bezdomność- 4 osoby.

ROZDZIAŁ II - CHARAKTERYSTYKA GMINY KOBYLANKA

Gmina Kobyłanka jest gminą wiejską z funkcjami podmiejskimi. Położona jest w zachodniej części województwa Zachodniopomorskiego. Administracyjnie gmina należy do powiatu stargardzkiego. Gmina zajmuje powierzchnię 12106 ha, co stanowi 8,02% powierzchni powiatu stargardzkiego oraz 0,5% powierzchni województwa zachodniopomorskiego i liczy 4.815 mieszkańców (stan na 31.12.2014r.).

W skład gminy Kobyłanka wchodzi:

- sołectwa - Bielkowo, Cisewo, Jęczydół, Kobyłanka, Kunowo, Motaniec, Morzyczyn - Zieleniewo, Niedźwiedź, Rekowo, Reptowo,
- miejscowości – Gajęcki ług, Kałęga, Miedwiecko, Morawsko, Wielichówko, Zagość.

Źródło: Dane Urząd.Gminy w Kobylance

Tabela 4. Ludność według płci i i ekonomicznych grup wieku w gminie Kobylanka w latach 2010 – 2014

Stan na 31.12	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	4223	4614	4698	4661	4815
Mężczyźni ogółem w tym w wieku:	2096	2284	2331	2315	2400
Przedprodukcyjnym	477	476	487	491	511
Produkcyjnym	1477	1648	1674	1648	1704
Poprodukcyjnym	142	160	170	176	185
Kobiety ogółem w tym w wieku:	2127	2330	2367	2346	2415
Przedprodukcyjnym	462	481	484	451	460
Produkcyjnym	1325	1436	1452	1432	1454
Poprodukcyjnym	340	413	431	463	501

Źródło: dane własne – Ocena zasobów

Tak przedstawia się liczba ludności gminy Kobylanka w wieku przedprodukcyjnym produkcyjnym i poprodukcyjnym w odniesieniu do ludności powiatu i województwa na dzień 31.12.2014.

Sieć placówek oświatowych na terenie gminy tworzą: trzy Szkoły Podstawowe w Kobylance, Kunowie i Reptowie oraz Gimnazjum w Reptowie, do których w roku szkolnym 2013/2014 uczęszczało łącznie 368 uczniów.

Tabela 6. Szkoły Podstawowe i Gimnazjum – stan na 31.12.2014r.

Wyszczególnienie	2010/2011	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Liczba szkół	3	3	3	3
Liczba oddziałów	4	4	4	4

Liczba uczniów SPiG	381	384	364	368
Liczba uczniów / Oddział	75	57	63	66

źródło: dane z Głównego Urzędu Statystycznego

W gminie Kobylanka funkcjonuje: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej świadczący usługi dla ludności w zakresie opieki zdrowotnej. Z NFZ umowę ma podpisanych czterech lekarzy: lekarz rodzinny i 3 lekarzy internistów. W NZOZ zatrudnione są dwie pielęgniarki: zabiegowa i środowiskowa, która odwiedza chorych w ich miejscu zamieszkania, gabinet stomatologiczny. Lecznictwo szpitalne, inspekcja sanitarna znajdują się w Stargardzie Szczecińskim.

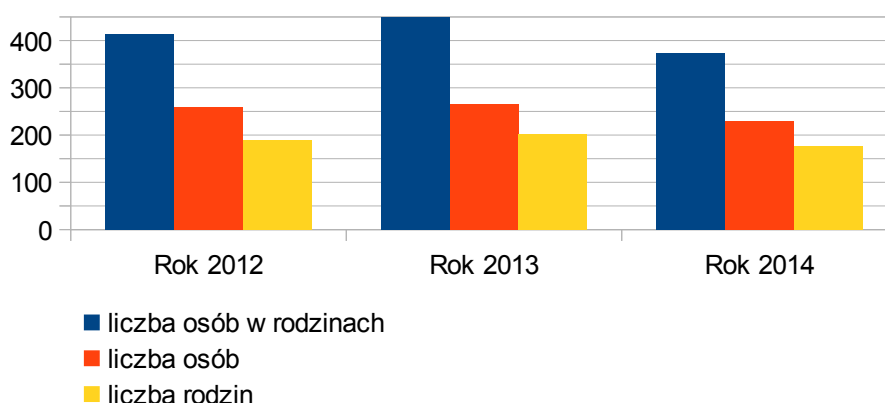
ROZDZIAŁ III – RODZINA W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; 11) trudności w przystosowaniu dożycia po zwolnieniu z zakładu karnego; 12) alkoholizmu lub narkomanii; 13) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 14) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Kobylanka odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylance . Do obowiązków ośrodka należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń;
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2012- 2014

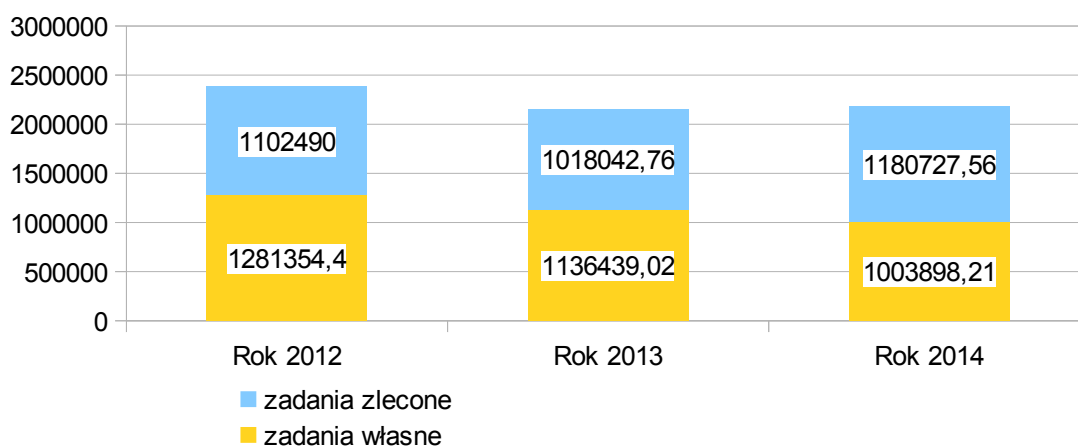
źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylance.

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczenia z pomocy społecznej jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Kryterium dochodowe w roku 2015 dla osoby samotnie gospodarującej ustalono na kwotę 542 zł miesięcznie i 456 zł na osobę w rodzinie. Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczenia zawęża liczbę uprawnionych do korzystania z pomocy i może wypaczać skalę występującego ubóstwa.

W 2014 roku ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 176 rodzin (376) osób co stanowi ok. 7,8% wszystkich mieszkańców gminy. Świadczenia te były realizowane jako zadania własne i zlecone, z tych też źródeł były finansowane.

Wydatki na zadania własne i zlecone w latach 2012 - 2014

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylance.

Rozdział IV – PROBLEMY POMOCY SPOŁECZNEJ

1. UBÓSTWO

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowych potrzeb” należy przyjąć katalogowe ujęcie potrzeb ustawą o pomocy społecznej na których uzupełnienie czy pokrycie można przyznać świadczenia pieniężne z pomocy społecznej tj.: żywność, opał, schronienie, leki i leczenie i odzież. W każdym przypadku przyznawania pomocy osobom czy rodzinom, których dochód nie przekracza ustalonego w ustawie kryterium dochodowego tj. kwoty 542 zł dla osób samodzielnie prowadzących gospodarstwo domowe oraz kwoty 456 zł na członka rodziny, należy uznać, iż w związku z nie przekroczeniem gwarantowanego dochodu, osoba czy też rodzina dotknięta jest ubóstwem. Ubóstwo spowodowane jest bezrobociem, niskimi

wynagrodzeniami i świadczeniami emerytalno-rentowymi, z których niejednokrotnie utrzymują się całe rodziny. Trudności ze zdobyciem pracy oraz utrzymująca się od wielu lat niekorzystna sytuacja finansowa gospodarstw powiązanych z rolnictwem to główne czynniki, które wpłynęły na pogorszenie się sytuacji materialnej części rodzin w naszej gminie. Pomimo spadku bezrobocia i znalezienia przez wielu ludzi pracy problem bezrobocia w gminie pozostawił negatywne skutki. Ponadto znaczna część osób z uwagi na długotrwałe bezrobocie nie wróciła na rynek pracy i pewnie już nie wróci. W ośrodku pomocy społecznej zaczynają pojawiać się już dorosłe dzieci tych osób, wyrastające w środowisku dotkniętym biedą, bezradnością, strachem, złością i niesamowitym stresem.

2. BEZROBOCIE

Bezrobocie w gminie Kobylanka ma tendencję spadkową. Problem stanowią jednak osoby długotrwałe bezrobotne, które nie wróciły na rynek pracy i już pewnie nie wrócą. Do najczęstszych spotykanych barier społecznych wejścia na rynek pracy tak w gminie Kobylanka jak i w całym kraju jest:

- brak wyuczonego zawodu,
- niskie kwalifikacje,
- dezaktualizacja zawodu,
- niedopasowanie posiadanego wykształcenia i przygotowania zawodowego do potrzeb lokalnych pracodawców,
- brak gruntownego doświadczenia zawodowego wynikającego z częstej zmiany pracy i podejmowania prac jakichkolwiek dla ratowania własnej egzystencji.
- psychologiczna bezradność życiowa

Opisując tę dysfunkcję trzeba zaznaczyć, że zajmujemy się tu bezrobociem usankcjonowanym prawnie czyli osobami, które są zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy i posiadają status bezrobotnego. Należy zaznaczyć, że nie są to wszystkie osoby bezrobotne i to może nie oddawać rzeczywistych danych na temat osób nie pracujących zawodowo. Długotrwałe bezrobocie pociąga za sobą negatywne konsekwencje w rodzinach osób nim dotkniętych. Brak pracy powoduje brak wystarczających dochodów na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ale także nie pozwala zabezpieczyć dochodów na czas niezdolności do pracy czy wypracować świadczenia emerytalne. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, że sytuacja materialna życia wielu osób obniża się i rozszerza obszar patologii społecznej. Bezrobocie w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, powodując negatywne skutki, zwłaszcza w postaci :dezintegracji rodziny, zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny, zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego. Bieda, bezradność, strach oraz stres pozostawia swoje piętno na długi czas. Długotrwałe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr

trwałego użytku, oszczędności i długów. Problem dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz całej rodziny.

Polski system prawny stwarza warunki do wdrażania lokalnych strategii w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jednak zagrożenie stanowi praktyka częstych zmian polityki społecznej i aktów prawnych w tej dziedzinie. Poważnym zagrożeniem dla realizacji strategii może być zahamowanie wzrostu gospodarczego i znaczący wzrost bezrobocia, co skutkuje zwiększeniem się liczby osób wymagających wsparcia, przy równoczesnym ograniczeniu dostępnych środków finansowych. Przeszkodą we wdrażaniu strategii może się okazać także brak organizacji pozarządowych, działających w sferze pomocy społecznej. Również zagrożenie stanowić może nakładanie na gminy nowych zadań, na realizację których brak jest dostatecznych środków finansowych. Uzupełnieniem do strategii jest już funkcjonujący w Gminie Kobylanka – Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalany corocznie.

Liczba bezrobotnych w gminie Kobylanka, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie Szczecińskim wyniosła na koniec 2014 roku 194 osoby. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego na dzień 31.12.2014 roku wynosił 6,0%. Liczba bezrobotnych na koniec 2014 roku była o 45 osób niższa niż w roku 2013.

Tabela 9 - Liczba bezrobotnych, ludności w wieku produkcyjnym i wskaźnika bezrobocia. Ujęcie dynamiczne w latach 2012- 2014 w Gminie Kobylanka

Stan na 31.12	ogółem bezrobotni	w tym			Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego w gminie*
		kobiety	mężczyźni	z prawem do zasiłku	
2012	217	126	91	44	7,00%
2013	239	114	125	41	7,60%
2014	194	101	93	26	6,00%

*- wskaźnik bezrobocia rejestrowanego tj. procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: dane z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie

Nieppełnosprawność i długotrwała choroba

Strategia pomocy wobec problemu ubóstwa i bezrobocia

Cel strategiczny

Wspieranie osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych oraz społecznych, czyli ubóstwa.

Cele szczegółowe :

- budowanie sieci współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób bezrobotnych
- tworzenie struktury wspierającej działania osób bezrobotnych (kontrakt socjalny poradnictwo zawodowe)
- przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia (praca pracownika socjalnego, prawnika ,pedagoga, terapeuty).

Zadania:

Działania z zakresu pracy socjalnej mobilizowanie podopiecznych do aktywnego poszukiwania zatrudnienia i usamodzielnienia się

W ramach tego działania, podstawowym narzędziem stanie się kontrakt socjalny, zawierany pomiędzy osobą bezrobotną a Ośrodkiem Pomocy Społecznej, którego głównym celem jest partnerstwo podopiecznego z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji tj. bezrobocia i ubóstwa. Kontrakt, przez wytyczne cele, staje się miernikiem aktywizacji bezrobotnego i ma wpływ na przyznane świadczenia z pomocy społecznej. Rolą pracownika socjalnego jest również przekazywanie wiedzy dotyczącej szeroko rozumianego poruszania się po rynku pracy tj. nauka pisania CV, listu motywacyjnego itp. oraz uświadamianie konieczności podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowania się.

Działania mające na celu przeciwdziałanie i eliminowanie skutków psychospołecznych bezrobocia i ubóstwa

Udział Ośrodka Pomocy Społecznej w rządowych programach pomocowych i kierowanie adekwatnej pomocy finansowej do rodzin w formie: zapewnienia ciepłego posiłku, zapewnienie wypoczynku letniego w miarę otrzymanych miejsc. Istotne jest również udzielenie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego.

Działania z zakresu budowania sieci współpracy z organizacjami pracującymi na rzecz osób bezrobotnych

Bezpośredni kontakt pracownika socjalnego z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim, pozyskiwanie i wymiana informacji o możliwości aktywizacji bezrobotnych klientów pomocy społecznej.

3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I DŁUGOTRWALA CHOROBA

Kolejnym bardzo często występującym powodem ubiegania się o pomoc jest niepełnosprawność i długotrwała choroba. Za osoby niepełnosprawne uznaje się osoby

dotknięte trwałą lub czasową niezdolnością do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Po stronie podażowej są to: słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno - infrastrukturalne, a po stronie popytu na pracę: niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy.

Osoby niepełnosprawne przez długi okres były spychane na margines społeczny. W polskim systemie prawa problematyka niepełnosprawności jest poruszana w różnych źródłach prawa, w tym w ustawie o pomocy społecznej. Obowiązek udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym regulowała już pierwsza ustawa o opiece społecznej z 1923 roku. Obecnie sytuację prawną osoby niepełnosprawnej reguluje ustawa z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zmian).

Do omawianej problematyki odnosi się również ustawa o pomocy społecznej, uznając niepełnosprawność jako jedną z okoliczności uzasadniających przyznanie świadczenia pomocy społecznej. W szczególności do niepełnosprawnych i długotrwale chorych kierowane jest wsparcie w postaci zasiłku stałego, okresowego i celowego, a także usługi opiekuńcze oraz prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Zmieniający się i upadający system służby zdrowia powoduje powstawanie barier dla osób wymagających pomocy medycznej. Są to między innymi bariery:

- ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów w zakładach kontraktowanych przez NFZ, zwłaszcza gdy sytuacja wymaga pilnej i natychmiastowej konsultacji medycznej;
- brak odpowiedniego sprzętu diagnostycznego w zakładach opieki zdrowotnej co zmusza osoby ciężko chore i niepełnosprawne do podróży w miejsca gdzie sprzęt ten jest dostępny;
- bariera finansowa uniemożliwiająca zakup niezbędnych medykamentów czy sprzętu medycznego lub rehabilitacyjnego.

Osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Są to problemy spotykane w życiu codziennym, rodzinie, pracy, urzędach, na ulicy, przybierające postać barier: architektonicznych, psychicznych, materialnych, prawnych czy społecznych. Od stopnia niepełnosprawności zależy czy osoba niepełnosprawna osiągnie odpowiednie wykształcenie, uzyska zatrudnienie, zapewni sobie materialne warunki życia, dostęp do infrastruktury medycznej i rehabilitacyjnej, do systemu edukacji i kultury. Obok tych utrudnień osoba niepełnosprawna musi pokonać funkcjonujące

nadal w społeczeństwie bariery świadomościowe, bierność, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę. Na podobne problemy napotykają osoby długotrwale chore, które w okresie choroby mają ograniczone możliwości wypełniania swych ról społecznych, a nawet rodzinnych.

Długotrwała choroba – czyli choroba, która z medycznego punktu widzenia określana jest jako choroba przewlekła. Niepełnosprawność oraz długotrwała choroba znajdują się w katalogu przesłanek do udzielenia pomocy społecznej, zgodnie z art. 7 pkt. 5 i 6 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.

W 2014 roku z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby skorzystało 55 rodzin. Szczególna forma pomocy finansowej dla osób niepełnosprawnych jest zasiłek stały przyznawany w oparciu o art. 37 ust. 1 i 2 cyt. ustawy, który przyznawany jest pełnoletniej osobie samotnej lub pełnoletniej osobie w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie jest niższy niż kryterium dochodowe osoby samotnej lub niższy niż kryterium dochodowe rodziny.

Tabela 11 - Liczba beneficjentów oraz liczba osób w rodzinach korzystających z zasiłku stałego w latach 2012 – 2014.

Rok	2012		2013		2014	
	L i c z b a świadczeń	K w o t a świadczeń	L i c z b a świadczeń	K w o t a świadczeń	L i c z b a świadczeń	K w o t a świadczeń
Zasiłki stałe	381	153518	325	150153	307	142297
W tym osoby:	336	139596	295	138146	282	132404
samotnie gospodarujące						
pozostającej w rodzinie	45	13922	30	12007	25	9895
Zasiłki celowe – kłeski żywiołowe	0	0	0	0	0	0
Zasiłki okresowe	486	144938	615	205417	613	204057
W tym dotacje	x	144938	x	205417	x	204057
przyznane z powodu bezrobocia	453	134534	541	181252	522	171588
Długotrwałej choroby	22	8245	27	9853	32	10245
Niepełnosprawni	0	0	0	0	8	3913
Pozostałe inne			47	14312		
Schronienie	452	4992	46	13770	563	8553
Posilek	11463	57154	12436	52443	11408	58482

w tym dla dzieci	10913	53576	12305	51654	10200	52655
Zdarzenia losowe	0	0	0	0	0	0
Inne zasiłki celowe i w naturze	144	66699	140	76708	126	67359
W tym zasiłki specjalne celowe	16	2520	17	3900	9	1520
Odpłatność za pobyt w domu P o m o c y Społecznej	46	95898	36	76127	36	73364

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylance

Strategia pomocy wobec osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych

Cel strategiczny - dążenie do integracji społecznej, poprzez:

Dążenie do pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych, poprzez niwelowanie barier społecznych wobec tych osób.

Cele szczegółowe

- zwiększenie aktywności życiowej ludzi niepełnosprawnych tj. pomoc w łagodzeniu trudności wynikających z inwalidztwa i stworzenie możliwości uczestniczenia w życiu społecznym;
- stworzenie systemu informacyjno - pomocowego dla osób niepełnosprawnych
- doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym;

Zadania

1 . Praca socjalna na rzecz środowisk niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem umożliwienia poradnictwa w tym i prawnego.

Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do katalogu świadczeń z pomocy społecznej takich jak: zasiłki stałe, usługi opiekuńcze oraz do świadczeń rodzinnych głównie świadczeń pielęgnacyjnych i zasiłków pielęgnacyjnych. Działalność pracownika socjalnego ukierunkowana będzie również na pomoc osobom niepełnosprawnym w załatwianiu spraw urzędowych, które najczęściej stanowią ogromny problem z uwagi na bariery budowlane a tym samym ograniczają dostęp i możliwość załatwienia swoich spraw.

2 . Utworzenie przy Ośrodku Pomocy Społecznej — Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Udostępnienie osobom niepełnosprawnym informacji na temat instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych wraz z udostępnieniem bazy teleadresowej; udostępnienie informacji o uprawnieniach osób niepełnosprawnych, w szczególności o likwidacji barier

funkcjonalnych, zaopatrzeniu w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Do dyspozycji osób niepełnosprawnych, będzie pośrednictwo w uzyskaniu poradnictwa prawnego oraz pomoc w procedurach załatwiania formalności.

4. RODZINY Z PROBLEMEM OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYM

Rodzina – to podstawowa grupa społeczna złożona z osób połączonych stosunkiem małżeńskim i rodzicielskim żyjąca zwykle w jednym gospodarstwie domowym. Rodzinę również stanowi samotny rodzic z wychowywanym własnym lub adoptowanym potomstwem stanowiący rodzinę niepełną jak i dwie osoby tworzące związek małżeński lub inny w tym także nieformalny konkubinat. Sam fakt zamieszkania razem może klasyfikować pewną grupę ludzi jako rodzinę. Rodzina, która funkcjonuje w sposób umożliwiający swoim członkom stały rozwój, jest otwarta na kontakty z otoczeniem, relacje między członkami opierają się na szczerości i wzajemności a role i normy wyraźnie są określone i akceptowane przez poszczególnych członków uważana jest za rodzinę prawidłową. Zaburzenia w realizacji funkcji rodziny lub zanik niektórych z funkcji można nazwać dysfunkcyjnością rodziny. W sytuacjach krańcowych dochodzi do pojawienia się patologii i rozpadu rodziny. Rodziny dysfunkcyjne nie są w stanie wypełniać przypisanych im ról społecznych w zakresie wychowawczym, co odbija się na przyszłości następnego pokolenia.

Na nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny mają wpływ:

- trudna sytuacja materialna i mieszkaniowa;
- konflikty wewnątrz rodzinne;
- rozwody i naturalne procesy rozpadu rodziny (śmierć);
- oziębłość emocjonalna;
- alkoholizm i przemoc w rodzinie;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (rodziny wielodzietne i niepełne);

Liczba rodzin objętych asystenturą w 2014 r. ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 6 rodzin, w tym 17 osób. Środowiska, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych mogą korzystać z pomocy tutejszego ośrodka – przyznawanej na zasadach ogólnych - takiej jak: wsparcie finansowe w postaci zasiłków celowych, okresowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb, refundacji kosztów wyżywienia dzieci w szkołach, refundacji kosztów wypoczynku dzieci, itd. Jednak głównym zadaniem jest objęcie tych rodzin pomocą w postaci przydzielenia asystenta rodziny.

Strategia pomocy wobec problemów opiekuńczo wychowawczych rodzin

Cel strategiczny

Pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo wychowawczymi poprzez konieczność systemowego podejścia do pracy z rodziną i kompleksowe oddziaływania na nią.

Cele, szczegółowe:

- prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, nakierowanym na aktywizację rodziny w samodzielnym poszukiwaniu rozwiązań;
- prowadzenie działań opiekuńczych i pomocowych wobec dzieci w środowisku szkolnym i rówieśniczym;
- wspieranie rodzin poprzez pracę asystenta rodziny i rodzin wspierających.

Zadania:

Działania z zakresu pomocy społecznej:

- *zespolowej,*
- *warunkowanie pomocy przez zawieranie kontraktów,*

Specjalizacja pracowników socjalnych, która pozwoli na bardziej kompleksową i profesjonalną pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi. Możliwe jest również skierowanie rodziny do Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego w Kobylance na bezpłatne konsultacje z psychologiem, terapeutą, prawnikiem. Wnioskowanie o przydzielenie do rodziny asystenta rodziny; w sytuacjach przemocowych sporządzanie Niebieskiej Karty.

Rozwój pracy zespołowej – pracownik socjalny wraz z konsultantem w zależności od potrzeb może to być: pedagog, psycholog, prawnik, kurator wspólnie opracowują plan pracy z konkretną rodziną w celu pomocy w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowej tej rodziny. Należy się spodziewać, że efektem takiej pracy będzie wszechstronna i bardziej niż dotychczas skuteczna pomoc rodzinie w odbudowaniu utraconych ról, umiejętności i wartości, takich jak: więź rodzinna, poczucie bezpieczeństwa, optymizm i wiara, że istnieje wiele realnych możliwości pokonania kryzysu.

Warunkowanie pomocy przez zawieranie kontraktów. Uświadomienie podopiecznemu, że to on jest odpowiedzialny za rozwiązanie swojego problemu, a zadaniem wyspecjalizowanego pracownika socjalnego jest stymulowanie i wspieranie podejmowanych przez niego działań. Efektem tej pracy powinno być podpisanie kontraktu dotyczącego współpracy podopiecznego z pracownikiem socjalnym.

Działania z zakresu budowania sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi: doskonalenie systemu informowania o możliwości uzyskania pomocy przez osoby potrzebujące, budowanie sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Tworzenie systemu rodzin wspierających.

Doskonalenie systemu informowania o możliwości uzyskania pomocy przez osoby potrzebujące:

Utrzymanie strony internetowej, na której zamieszczone byłyby informacje o bieżącej działalności Ośrodka Pomocy Społecznej, realizowanych programach i planach na przyszłość. Stworzenie takiej informacji umożliwi m. In. nawiązanie współpracy z innymi instytucjami pomocowymi, a być może wypracowanie wspólnych działań, zaznajomi organizacje pozarządowe z charakterem prowadzonej działalności. Budowanie sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Uściślenie współpracy z sędziami rodzinnymi, kuratorami sądowymi, Policją, Zespołem Interdyscyplinarnym itp.

5. STAROŚĆ

Strategia w stosunku do ludzi starszych skierowana jest na podtrzymanie ich sprawności ruchowej, intelektualnej, umożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenie trudności związanych z wiekiem.

Na terenie Gminy Kobylanka w 2013 roku zamieszkiwało 639 osób w wieku poprodukcyjnym. Mówiąc „osoby starsze”, mamy na myśli osoby w wieku poprodukcyjnym. W grupie tej oprócz problemów dotyczących sprawności fizycznej mamy również do czynienia ze zmianami psychicznymi, wpływającymi na zdolność funkcjonowania w środowisku. Sytuacja ludzi starszych, w okresie szybkich zmian gospodarczych, jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, opieka zdrowotna, zanik tradycji międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa. Występuje stopniowe obniżenie procesów poznawczych, sztywność schematów myślowych, mniejsza zdolność przystosowawcza do nowych sytuacji, osłabienie pamięci. W sferze uczuć pojawia się osłabienie zainteresowania innymi osobami, niestabilność emocjonalna, zmienność nastrojów, płaczliwość, skłonność do depresji, egoizm, wzrost podejrzliwości i poczucie zagrożenia, postawa roszczeniowa, domaganie się pomocy. Uwzględniając specyfikę środowiska osób starszych, istnieje konieczność stworzenia systemu, który będzie uwzględniał ich najważniejsze potrzeby.

Strategia pomocy wobec osób starszych

Cel strategiczny

Integracja osób starszych ze społecznością lokalną, poprzez wykorzystanie posiadanych przez nich umiejętności, zdolności i doświadczeń życiowych.

Cele szczegółowe:

- zwiększenie aktywności życiowej ludzi starszych poprzez pomoc w łagodzeniu trudności wynikających z wieku;

- stworzenie możliwości uczestniczenia w życiu społecznym;
- poprawa oferty świadczonych usług poprzez jej wzbogacenie i podniesienie poziomu usług, pozostawienie ludzi starszych jak najdłużej w środowisku zamieszkania.

Zadania :

Profesjonalizacja w zakresie szeroko rozumianej pracy socjalnej (specjalizacja pracowników socjalnych) na rzecz osób starszych

Diagnozowanie potrzeb ludzi starszych przez pracowników socjalnych. Dążenie do wzbogacenie warsztatu pracy pracowników socjalnych praca socjalna na rzecz przeciwdziałania marginalizacji osób w podeszłym wieku. Zwiększanie dostępu do świadczeń z pomocy społecznej tj. usług opiekuńczych, kierowanie do Domu Pomocy Społecznej oraz zwiększanie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (psycholog) oraz prawnego.

Kształcenie pracowników pracujących z ludźmi starszymi:

Prowadzenie poradnictwo dotyczące prowadzenia gospodarstwa domowego. Organizowanie pomocy w kontaktach z otoczeniem oraz w życiu codziennym.

Realizacja usług opiekuńczych w tym usług specjalistycznych

Budowanie sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Szczególnie poprzez współpracę z lokalnym Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Stargardzie Szczec. i oddziałem Związku Emerytów i Rencistów. Publikowanie i upowszechnianie działań tych instytucji na rzecz osób starszych.

Doskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania pomocy przez osoby potrzebujące.

6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA

Z problemem nadużywania alkoholu i używania narkotyków pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

W rodzinach, które objęte są pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylance pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu, stosowanie zachęty do jego spożywania i przedstawienie łatwości jego spożywania. Szczególnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dziecka co do spożywania alkoholu, brak kontroli rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest

bardzo skomplikowany ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne, a nierzadko przemoc. Praca z tą dysfunkcyjną grupą jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie z uwagi na brak środków przymusu. Ponadto dane wskazane poniżej nie odzwierciedlają problemu alkoholowego w gminie z uwagi na fakt, iż pracownicy ośrodka pomocy nie mogą zawrzeć w kartotece podopiecznego problemu alkoholizmu o ile ten nie został zdiagnozowany przez lekarza specjalistę. Pomimo tego faktu należy szczególnie zaznaczyć, iż problem nadużywania alkoholu w rodzinach występuje u 8,89 % rodzin objętych pomocą społeczną w 2014 r.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (jedn. tekst z 2002r. Dz. U. Poz. 1231 z późn. zm.). Na terenie Gminy Kobylanka działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składająca się z 6 osób. Realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

Zakres działalności komisji przedstawia się następująco: kreowanie lokalnej polityki wobec alkoholu poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu lokalnych aktów prawnych, popularyzowanie nowoczesnej wiedzy z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych działania zmierzające do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2014 roku udzielono 110 porad w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym dla członków rodzin z problemem alkoholowym i przemocowym; w tym 30 porad dotyczących osób uzależnionych. Objęto działaniami w postaci obozu socjoterapeutycznego 34 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz 63 dzieci w ramach zajęć socjoterapii.

Stwierdza się bardzo często przypadki ukrywania problemu alkoholowego i związanej z tym przemocy w rodzinach. Okazuje się, że żony, mężowie osób nadużywających alkoholu zgłaszają się po pomoc dopiero po długotrwałym okresie nadużywania przez te osoby alkoholu, narkotyków i stosowania przemocy.

Narkomania jest określana jako stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych (dopalacze), w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Prowadzi do zaburzeń osobowości, zaniku uczuć wyższych i zmian w narządach zwłaszcza w układzie nerwowym.

Substancje psychoaktywne mają co najmniej trzy wspólne właściwości:

- wywołują uczucie błogostanu;
- powodują fizyczne i psychiczne uzależnienie się człowieka od środków narkotycznych, czego następstwem jest zjawisko głodu narkotycznego;

Zażywanie ich prowadzi do postępującej w dość szybkim tempie fizycznej, psychicznej i społecznej degradacji narkomana. Przyczyny występowania narkomanii, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, są bardzo złożone. Są to:

- skłonność do nałogów szczególnie wśród dzieci i młodzieży nadwrażliwej jako cecha osobowości,
- wpływ grupy rówieśniczej;
- trudne sytuacje życiowe;
- ciekawość;
- bezradność życiowa.

Przeciwdziałanie narkomanii obejmuje między innymi:

- działalność wychowawczą i zapobiegawczą,
- leczenie, rehabilitację i readaptację osób uzależnionych,
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzanie, przetwarzanie, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- ograniczanie szkód zdrowotnych spowodowanych używaniem środków odurzających lub substancji psychotropowych.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii są realizowane przez organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego, szkoły, zakłady opieki zdrowotnej, policję, kluby sportowe, zakłady poprawcze, areszty śledcze i inne. Tym problemem zajmują się również organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia, kościoły i inne związki wyznaniowe, grupy samopomocy).

Na terenie naszej gminy niezbędne wydaje się uświadomienie społeczeństwa w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii. W szkołach prowadzone są programy profilaktyczne. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wspiera działania propagujące zdrowy styl życia poprzez organizowanie zajęć sportowo – rozrywkowych, organizuje i finansuje spektakle teatralno – widowiskowe i koncerty profilaktyczne. Systemowo od pięciu lat, w klasach VI Szkoły Podstawowej prowadzony jest program profilaktyczny Unplugged.

Od pewnego czasu obserwujemy duże zmiany w kierunku interwencji wobec przemocy. Splot wielu tragicznych wydarzeń, w konsekwencji prowadzących do trwałych poważnych okaleczeń i nade często brutalnej śmierci, tak często ukazywany w mediach, przełamał barierę milczenia społeczeństwa jak i samych ofiar. W końcu osoby doświadczające przemocy wychodzą ze swym ogromnym problemem na zewnątrz szukając pomocy. Obecnie przeciwdziałaniem przemocy na szczeblu Gminy zajmuje się powołany Zespół Interdyscyplinarny i tworzone do każdego przypadku przemocy w rodzinie grupy robocze.

Tabela 13 – Liczba procedur Niebieska Karta w Gminie Kobylanka

	L i c z b a założonych NK	Przekazanych przez Policję	Przekazanych przez OPS	Przekazanych przez oświatę	Zakończonych NK	B r a k zasadności
2 0 1 3	10	1	9	0	10	3
2 0 1 4	7	5	1	1	6	4

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylance

Strategia pomocy w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej

Cel strategiczny

Wsparcie i interwencja wobec rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, narkotykowym i doświadczających przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

- organizowanie profesjonalnej pomocy terapeutyczno – profilaktycznej;
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

Zadania:

Prowadzenie programów profilaktycznych w świetlicach i szkołach – programy długofalowe.

Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego i powoływanych przez niego grup roboczych

Diagnostyka środowisk zagrożonych alkoholizmem i narkomania

Zadania będą realizowane w ścisłej współpracy z GKRPA w Kobylance na podstawie ich corocznego programu.

ROZDZIAŁ V - ORGANIZACJA REALIZACJI STRATEGII

Realizacją powyższych kierunków działań zajmuje się GOPS w Kobylance we współpracy z:

- Urzędem Gminy w Kobylance
- Zespołem Interdyscyplinarnym
- Komendą Powiatową Policji w Stargardzie
- Kuratorami sądowymi
- Sądami
- Starostwem Powiatowym w Stargardzie Szczecińskim
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobylance
- służbą zdrowia, poradnią zdrowia psychicznego
- szkołami
- kościołem katolickim.

Zidentyfikowane działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie wymagają odpowiednich źródeł finansowania do których należą:

- Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej
- Środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową
- Środki finansowe pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego
- Środki pochodzące ze Starostwa Powiatowego

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Wójt Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy. Organizacje, związki i fundacje pozarządowe.

ROZDZIAŁ VI – ANALIZA SWOT

1. WPROWADZENIE

Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Z oczywistych względów w niniejszej analizie zdefiniowano jedynie czynniki mające kluczowe znaczenie dla polityki społecznej samorządu gminy Kobylanka.

Analizę SWOT oparto na wyodrębnionych czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej. Treść analizy jest z natury szersza niż wyspecyfikowane czynniki rozwojowe, gdyż obejmuje ona również nie tylko pola działań polityki społecznej, lecz również uwzględnia efekty tych działań np. stan rozwoju systemu opieki społecznej, w tym poziom rozwoju instytucji realizujących politykę społeczną władz samorządowych. W zasadzie nie można bezpośrednio planować z poziomu władz lokalnych wszystkich

kierunków działań w polityce społecznej z uwagi na silny związek tej sfery z polityką centralną państwa, ale uwzględniać należy czynniki stymulujące do rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy. Stąd np. jako szansę uwzględniono zainteresowanie władz (na poziomie deklaratywnym i popartym konkretnymi rozwiązaniami prawnymi, praktycznymi). Wnioskowanie szans i zagrożeń w przedstawionej powyżej części dokumentu oparte zostało na zestawieniu mocnych i słabych stron. Innymi słowy szanse i zagrożenia stanowią pochodną wielu czynników. Są też obciążone pewnym subiektywnym podejściem do oceny, osób i grup środowiskowych, uczestników procesu konsultacji społecznych, co zawsze jest nieuniknione w przypadku konieczności wyboru kluczowych czynników dla rozwoju danej sfery, w warunkach istnienia wielu kryteriów oceny.

Mocne cechy polityki społecznej gminy są czynnikami pozytywnymi z punktu możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego wywołanego m.in. realizacją strategii społecznej gminy i działań dla aktywizacji społecznej i gospodarczej mieszkańców. Rozwój jest tu traktowany jako wszelkie pozytywne zmiany w systemie pomocy społecznej wywołane podjęciem działań zawartych w Strategii.

2. ANALIZA SWOT W GMINIE KOBYLANKA

Analiza SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi ona punkt wyjścia dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych. W poniższej analizie odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów,

Mocne strony

- stabilna liczba ludności i korzystna struktura wiekowa,
- środowisko naturalne w nienaruszonym stanie, wolne od przemysłu i zanieczyszczeń,
- znaczne walory kulturowe i historyczne dla rozwoju turystyki,
- rozwinięta infrastruktura techniczna w postaci wodociągów,
- dobry stan bazy lokalowej szkół,
- dobra współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego,
- sieci energetycznych, telefonii przewodowej umożliwiające prowadzenie działalności,
- stowarzyszenia działające w gminie,
- kompetentne i sprawne działanie GOPS,

Słabe strony

- brak miejsc pracy i migracja młodych ludzi
- odpływ młodych, najlepiej wykształconych kadr,
- rozdrobnienie rolnictwa oraz niedostateczne wykorzystanie dostępnych form współpracy w postaci grup producenckich,
- bariery architektoniczne brak bazy turystycznej,
- słaby stan techniczny dróg gminnych
- występowanie postaw roszczeniowych i bierność wśród osób korzystających z pomocy społecznej,
- słaba aktywność gospodarcza i społeczna mieszkańców,
- dziedziczenie ubóstwa i niezaradności życiowej,
- wystarczająca gęstość sieci dróg publicznych,

Szanse

- współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi i instytucjami,
- wzrost opłacalności produkcji i kontynuacja dopłat do produkcji rolnej,
- realizacja projektów, aktywizujących społeczność lokalną,
- możliwość pozyskania funduszy w ramach programów rządowych,
- możliwość pozyskiwania dodatkowych środków (fundusze unijne),
- utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców.

Zagrożenia

- utrudnienie organizacyjne w dostępie do środków pomocowych Unii Europejskiej, brak wystarczających środków na „wkład własny”,
- podział społeczeństwa na biednych i bogatych,
- bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną,
- roszczeniowa postawa osób objętych pomocą,
- niechęć ludzi do zmiany sytuacji
- migracja ludności w wieku produkcyjnym do większych miast,

3. PODSUMOWANIE ANALIZY SWOT

Jak wynika z analizy SWOT wiele zagrożeń dla rozwoju gminy sytuuje się w sferze szeroko rozumianej polityki społecznej. Takie zjawiska jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno - gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności

i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. Dlatego też w proponowanych działaniach położono duży nacisk na profilaktykę, działania edukacyjne i terapeutyczne.

ZAKOŃCZENIE

Niniejsza strategia stworzona została z myślą o społeczności lokalnej Gminy Kobyłanka działając ku ulepszeniu sytuacji społeczności lokalnych zjednoczonym wysiłkami organizacji społecznych, publicznych, oświatowych i innych instytucji mobilizując przy tym wszelkie siły społeczne, opartych na wspólnym planie – strategii.

Elementem zarządzania strategicznego czyli procesu informacyjno – decyzyjnego, którego celem jest rozstrzygnięcie o kluczowych problemach społeczności lokalnej wynikającym między innymi z szerzonej polityki społecznej przez stworzone do tych działań Ośrodki Pomocy Społecznej jest właśnie strategia. W polityce społecznej terminem problemy społeczne oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Kwestie społeczne są nie możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich, stąd zaangażowanie w realizację rozwiązywania kwestii społecznych innych instytucji wspierających i realizujących zadania i obowiązki na rzecz ogółu społeczeństwa. Przedstawiona strategia i zawarte w niej działania nie są lekarstwem na zlikwidowanie problemów społecznych, lecz z pewnością złagodzą skutki istniejących zagrożeń społecznych jak i przyczynią się do zahamowania ich wzrostu. Wszelkie zawarte tu procedury są proste w realizacji, głównie mają charakter edukacyjno – informacyjny jak i naprawczy. Wdrożenie strategii nie niesie za sobą dodatkowych kosztów realizacji, pozwoli na efektywne wykorzystanie potencjału kwalifikacji osób pracujących na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Kobyłanka. Opracowana systemowość działań pozwoli na dokładne zastosowanie planowanych programów profilaktycznych jak i realizację wytyczonych celów strategicznych. Kompetentnie dobrana koordynacja strategii, która sędowana została na pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylance, pozwoli na stworzenie nowego wizerunku pracownika socjalnego jako animatora społecznego. Animator, bowiem to swoiste, mobilne centrum inspiracji, które przenika do społeczności lokalnych, aby natchnąć je nową siłą działania i zarazić chęcią podejmowania wysiłku na rzecz samych siebie, swego najbliższego środowiska i jego mieszkańców. Animator przyczynia się do rozwoju społeczności lokalnych, wspierając ich aktywnych członków w budowaniu platformy dialogu społecznego, do którego zapraszani są przedstawiciele lokalnych instytucji.

Odbudowanie prawidłowo funkcjonującego społeczeństwa jest procesem długoterminowym, niejednokrotnie wymuszającym systematyczne powielanie oddziaływań co w rezultacie spowodowało opracowanie kilkuletniej strategii, w tym przypadku rozłożonej do realizacji na lata 2015 – 2020. Tak skonstruowany program rozwiązywania problemów społecznych rokuje efektywnością zaistnienia.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY, DOKUMENTY

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Kobyłanka została opracowana na podstawie dostępnych, dokumentów, opracowań i informacji o charakterze analitycznym, diagnostycznym i strategicznym oraz na podstawie zebranych danych statystycznych na potrzeby niniejszej strategii. Szczegółowy wykaz wykorzystanych źródeł przedstawia poniższe zestawienie:

- Sprawozdania merytoryczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej lata 2012 -2014,
- Sprawozdania finansowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej lata 2012 – 2014,
- Sprawozdanie GKRPA z działalności za rok 2014,
- Bazy danych sytemu „SYGNITY-Pomoc w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kobyłance lata 2012 -2014 r.,
- Strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego <http://www.bip..pl/>,
- Strona internetowa Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim www.pup.stargard.pl,
- Strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego – www.stat.gov.pl (Zasoby Banku Danych Regionalnych),
- Strona internetowa Urzędu Gminy Kobyłanka www.kobylanka.pl,